

HARRAN ÜNİVERSİTESİ FEN BİLGİSİ ÖĞRETMENLİĞİ BÖLÜMÜ SON
SINIF ÖĞRENCİLERİNİN EVRİM VE YARATILIŞ'A DAİR GÖRÜŞLERİNİN
DEĞERLENDİRİLMESİ

Hasan AKAN¹

Öz

Bu çalışma, 2020-2021 yılları arasında Harran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Fen Bilgisi son sınıf öğrencilerinin Evrim ve Yaratılış görüşlerine dair görüşlerinin belirlenmesi amacıyla yapılmıştır. Çalışmaya Fen Bilgisi Öğretmenliği Bölümünde okuyan son sınıf öğrencilerinden 38 kişi katılmıştır. Öğrencilerin büyük çoğunluğu Evrim dersinin okutulması gerektiğine dair görüşler beyan etmiştir. Ancak bazı öğrenciler de Yaratılış görüşüyle birlikte okutulması gerektiğini vurgulamışlardır. Yapılan çalışmada öğrencilerin %97.37'si Evrim dersinin okutulması gerektiği, %2.63'ü de okutulmaması gerektiği konusunda görüş bildirdikleri tespit edilmiştir. "Hem evrime, hem de yaratılışa inanıyorum" denilebilir mi sorusuna ise 29 kişi "Hayır" cevabını, 5 kişi kararsız ve 4 kişi de "Evet" cevaplarını vermişlerdir.

Anahtar kelimeler: Evrim, Yaratılış, Fen Bilgisi

EVALUATION OF THE VIEWS OF SENIOR STUDENTS ON EVOLUTION
AND CREATION AT HARRAN UNIVERSITY, SCIENCE EDUCATION
DEPARTMENT

Abstract

This study was conducted between 2020-2021 to determine the views of senior students of the Department of Science Education at Harran University regarding Evolution and Creation. 38 senior students studying in the Department of Science Education participated in the study. The vast majority of students stated that the Evolution course should be taught. However, some students also emphasized that it should be taught together with the Creation view. In the study, it was determined that 97.37% of the students stated that the Evolution course should be taught, and 2.63% stated that it should not be taught. In response to the question "Can it be said that I believe in both evolution and creation?", 29 people answered "No", 5 people were undecided, and 4 people answered "Yes".

Key words: Evolution, Creation, Science

¹ Prof. Dr., Harran Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Biyoloji Bölümü, hakan@harran.edu.tr, ORCID: 0000-0002-3033-4349

Hasan AKAN

GİRİŞ

Evrim, canlı türlerinin tesadüflere bağlı olarak aşamalı bir tarzda tek bir atadan geliştikleri ve zamanla farklı türlere ayrıştıklarını savunan görüştür. Latince "evolve" olup "açmak ve yaymak" gibi anlamlara gelmekte ise de günümüzde en sade haliyle her türlü değişme ve farklılaşma manalarında kullanılmaktadır. Evrim görüşünün kim tarafından ortaya konulduğu tartışmalı olsa da sıklıkla Darwin'in görüşleri esas alınmakta ve bu görüşe göre ise "tüm canlı organizma türlerinin tek bir ortak atadan türedikleri" ilkesine dayanmaktadır (Futuyma, 2008). Türk Dil Kurumu'na göre ise Evrim teorisi; hayvan ve bitkilerin türlerinin, köklerini daha önce yaşamış tiplerden almış olduklarını ve basit yapıli organizmalardan daha yüksek yapıli organizmalara doğru bir gelişme olduğunu ileri süren teori olarak belirtilmiştir (Türk Dil Kurumu, 2008).

Batı dünyasında, canlıların tek hücreden itibaren zaman içerisinde değişip farklılaşarak tesadüfen birbirinden meydana geldiğini ileri süren Evrim görüşü ile ilgili mana ve terimlerden bazıları şunlardır (Tatlı, 2008; Futuyma, 2008):

Evolüsyon: Yüksek ve daha karmaşık yapıli hayvan ve bitkilerin, jeolojik zamanlar boyunca, evvelce mevcut olan ilkel atalardan, tesadüf ve tabiatın eseri olarak değişme ve farklılaşma ile meydana geldiğini ifade eder.

Filojeni: Tür'lerin ortaya çıkışını inceleyen ve tüm canlıların evrensel soyağacını ortaya çıkaran bir bilim dalı olarak kabul edilir.

Ontojeni: Bir canlının embriyolojik dönemde geçirdiği değişimlerin tamamı şeklinde ifade edilir.

Antropolojik evrim: insanın biyolojik evrimini ifade etmektedir.

Kladogenez: Canlıların tek bir atadan türediğini savunur.

Moleküler Evrim: Değişimin kalıtsal materyal üzerindeki etkisi, evrim sürecinde fenotip ile genotip ilişkisinin moleküler düzeyde açıklanmasıdır.

Organik Evrim: Canlı varlıkların değişimini incelemektedir.

Evrim görüşünün tarihsel sürecine bakıldığında ilk zamanlarda Lamarck bunu "dönüşüm", Darwin "değişerek türeme", Ernst Haeckel ise "türeme" kavramlarını kullanmıştır (Çağlayan, 2020). Evrim ifadesi, daha çok Herbert Spencer'in çalışmalarıyla literatürde yaygınlık kazanmıştır. Günümüzde ise bu değişimler "Biyolojik evrim" olarak adlandırılmakta ve canlılardaki değişimlerin nesilden nesile aktarıldığını iddia etmektedir (Futuyma, 2008).

Hasan AKAN

Yaratılış görüşünün tanımında ise; türler arası geçişin söz konusu olmadığı, tüm canlı varlıkların sudan yaratıldığı, günümüzde halen yeni türlerin yaratıldığı, hiçbir hadisenin tesadüfen meydana gelmediği gibi, her şeyin Allah'ın ilmine, iradesine ve kudretine dayandığı ve bir hikmetle cereyan edildiği ifade edilmektedir (Tatlı, 2008). Kısaca, Kâinat Allah'ın eseridir ve O'nun çizdiği şekil ve plân çerçevesinde ortaya çıkmıştır şeklinde tanımlanmaktadır. Kur'ân'da yaratılış konusu çok geniş bir alanı kapsar. Bütün varlıkları içine alır. Kur'an kâinatın ilk halinden, göklerin ve yerin yaratılış ve tesviyesinden, başlangıçta bitişik olan gökler ve yerin daha sonra ayrıldığından (Enbiyâ, 30), semavat ve arzın "altı gün" olarak ifade edilen altı devirde, altı merhaleden yaratıldığından, yer küredeki kûtların (bitki ve rızıkların) dört merhaleden takdir edildiğinden (Fussilet, 10) bahseder (Güllüce, 2017).

Müslüman kültüründe ise evrim görüşü, "tamamlanmak" ve "mükemmelleşmek" anlamındaki *kemâl* kökünden türetilmiş ve "tekâmül nazariyesi" kavramıyla ifade edilmiştir. Allah'ın sonsuz ilim, irade ve kudretiyle varlık âleminde hâsıl ettiği her türlü değişme, gelişme, farklılaşma ve başkalaşmaya verilen addır.

Bu manadaki evrimi ifade eden kelime ve tâbirlerden bazıları (Tatlı, 2008; Güllüce, 2017);

Tekâmül: bir varlığın mahiyetini değiştirmeden, bir başka söyleyişle, özelliğini yitirmeden, kendi yapısı içerisinde tedrici olarak kemale erdirilmesi ve olgunlaştırılmasıdır.

Tahavvül: Hal değiştirme, bir halden başka hale getirmedir.

Tahavvülat-ı zerrat: Atomların hal değiştirmesidir.

Tebeddül: Karşılıklı olarak yerine geçme, değişme. Bir şeyin yerine başkasının geçmesi.

Tagayyür: Hâlini değiştirmek. Rengin değişmesi, karşılıklı başkalaşma.

Tatavvur: "Tavırdan tavıra geçme" manasındadır. Darwin teorisi çoğu zaman "Tatavvur Teorisi" olarak adlandırılmıştır.

Kâinatın ve varoluşun sırrını öğrenmek için; birisi semavî dinlerin ileri sürdüğü fikirler ve bir diğeri ise, mekanistik ve materyalist bir felsefenin hâkim olduğu bir düşüncedir. Kâinat ve içindeki varlıklarla alakalı, insanlık tarihi boyunca ileri sürülmüş fikir ve düşünceler, zaman zaman bu farklı iki kanaati uzlaştıran felsefi ekoller gelişmiştir. Yani Varoluş ile ilgili konularda zaman zaman felsefi görüşler de mevcuttur. Buna Biyoloji'nin felsefi denilmektedir (Tatlı, 2008).

Evrime ve yaratılış konusunda bir kavram kargaşası ve bilgi kirliliğinin olduğu apaçiktir. Herkesin evrimden anladığı ve kastettiği farklıdır.

Hasan AKAN

Konu ile alakalı yapılmış olan diğer çalışmalar arasında; Ateş (1972), Bayrakdar (1987), Duralı (1992), Kence (1994), Yakıt (1998), Dagher & BouJaoude (2005), Okçu (2008), Özyeral-Bakanay (2008), Özdemir (2008), Tatlı (2008), Apaydın & Sürmeli (2009), Sönmez (2010), Sönmez ve ark. (2012), Çakıroğlu ve ark. (2013), Kozalak & Ateş (2014), Yüce & Önel (2015), Alıcı (2018), Özbuğutu (2018), İnan (2018), Tatlı (2018), Allahverdi (2019), Allahverdi ve ark. (2019), Çağlayan (2020), Özdemir (2020), Özdeş ve ark. (2020), Avan & Kayıklık (2022) ve Tatlı (2022)'dir.

Bu çalışmanın amacı da Üniversite'de Fen bilgisi eğitimi alan öğretmen adaylarının Yaratılış ve Evrim konusunda ne anladıklarını araştırmaktır. Zira yaratılış ve evrim kavramlarından ne anlaşıldığının ortaya konulması, tarafların birbirini daha iyi anlamaları ve konunun daha sağlıklı anlaşılması açısından önemlidir.

MATERYAL VE YÖNTEM

Materyal

Harran Üniversitesi Fen Bilgisi Öğretmenliği Bölümü son sınıf öğrencileri ile birlikte, Evrim ve Yaratılış üzerine 20 soru sorularak görüş ve düşünceleri araştırılıp değerlendirilmiştir.

Yöntem

Öğrencilere anket formunda 2 soru sorulmuştur. Formda öğrencinin ad ve soyadı (isteğe bağlı), cinsiyeti, yaşı ve sorular yer almaktadır (Tablo 1).

Tablo 1. Öğrencilere sorulan anket soruları

Ad ve soyadı (isteğe bağlı):
Yaş:
Cinsiyet:
1. Sizce Evrim dersi okutulmalı mı? Neden?
2. "Hem evrime, hem de yaratılışa inanıyorum" denilebilir mi?

BULGULAR

Öğrencilerin evrim ve yaratılış hakkındaki düşüncelerinin değerlendirilmesi ve kabul etme düzeyleri aşağıda maddeler halinde verilmiştir (Tablo 2):

1.Sizce Evrim dersi okutulmalı mı? Neden?

Hasan AKAN

Öğrenci Bilgisi	Evet	Hayır	Düşünceler
A. K.	X		Çünkü çünkü var oluşu merak etme sorusu her zaman varlığını sürdürecektir.
A. A.	X		Allah'ı inkâr etmeden okutulmasında sakınca görmüyorum.
A. Y.	X		Evrim kuramının anlaşılmasında öğrencide kavrama zayıflıklarına ve entelektüel eksikliklere yol açacaktır
D. Y.	X		Evrim dersi okutulmalı çünkü insanları araştırma yapmaya/sorgulamaya ve düşünmeye yönlendirmektedir
E. A.	X		Biyolojik evrim, zaman içinde meydana gelen değişimlerdir ve bunu mantıklı buluyorum
E. A.	X		Evrimi anlamaksızın, biyolojide neden ve nasıl sorularını nihai bir şekilde açıklayabilmenin hiçbir yolu bulunmamaktadır
E. S.	X		Evrin Teorisi sayesinde insanın diğer canlılar arasındaki yerini anlayabilmekte
E. Y.	X		İnsanların kendilerini araştırıp sorgulamak için bu ders okutulmalıdır
E. B.	X		Kuramsal yaklaşımların ortaya koyduğu bilgi ve düşünme biçimini ihmal edemeyiz
E. F.	X		Genlerin nasıl değişip, değişimlere nasıl tepki gösterdiğini anlayabilmemizi sağlayan çalışmalara imza atabilmekteyiz. Bu yüzden Evrim dersi okutulmalıdır.
E. A.	X		Gen, atom, hücre gibi konuları daha iyi anlayabilmek için
H. Ş.	X		Dini inançlara zarar vermeden okutulmalıdır
İ. N. D.	X		Evrin, insanlığın geleceği için vazgeçilmezdir.
L. Ş. S.	X		Yaratılış teorisini kapsayan düşüncelerin bilimlede kanıtlanabilirliğini öğrencilere aksettirmek önemlidir.
M. M. K.	X		Bilimsel açıdan bize birçok bilgi aktarır.
M. D.	X		Evrin dersi yaratılış ile iç içe aktarılmalı ve evrim amacı yaratılışı açıklamaya yönelik olmalı
M. A.	X		<i>Evrin ile birlikte yaratılış konuları da dersin içeriğinde yer alırsa okutulmasından yanayım</i>
M. N. D.	X		<i>İnsanlığın en temel soruları” olarak öğretilen “Biz kimiz?” ve “Nereden geldik?” gibi derin sorulara cevap vermesi</i>
M. K.	X		<i>Evrin dersi bence önemlidir ve okutulmalıdır. Evrimin amacı mantık sınırları içinde canlıların nasıl meydana geldiğini açıklamaya çalışmaktır</i>
N. A.	X		<i>Araştıran sorgulayan bireyler yetiştirebilmek için evrim dersi okutulmalıdır.</i>
N. A.	X		<i>Okutulmalı çünkü insanlara evreni, yaşam biçimlerini,ve gelişim biyolojisi gibi her şeyi anlatıyor</i>
N. Y.	X		<i>Yüksek kalitede ürünler üretebilmek için öğrenmemiz gereken bir numaralı bilim dalıdır</i>
R. A.	X		<i>Canlıların zaman içerisinde değiştiği gerçeği</i>

Hasan AKAN

R. T.	X		<i>Gelecekteki ürünlerimizi de evrimsel biyoloji sayesinde var edebiliriz</i>
S. Ç.	X		<i>Evrime sadece felsefi sorularımızı yanıtlamak için değil onu pratik amaçlar için de kullanabiliriz</i>
S. S.	X		<i>Çünkü canlılık tarihindeki genetik bilgilerin nereden geldiği nasıl başladığı bugüne kadar nasıl değiştiği hakkında bize bilgiler sunmaktadır</i>
S. E.	X		<i>Canlılar dünyası hakkında kendine sorduğu en temel sorulara bilimsel bir yanıt getirmesine yardımcı olur</i>
S. N. T.	X		<i>Çünkü evreni, doğayı soran, merak eden bir sürü düşünürümüzün çalışmalarını görmekteyiz</i>
S. N. A.	X		<i>Çünkü Evrim ile ilgili kavram yanlışları, Evrim hakkında yanlış düşünceler düzeltilmek için okutulmalıdır</i>
S. A.	X		<i>Çünkü doğrunun yayılması kadar yanlışın reddedilmesi de önemlidir. Yaratılışa inandığım için evrime inanmıyorum.</i>
S. Y.	X		<i>Canlıların zaman içerisinde değiştiği gerçeğini bilimsel olarak açıklar</i>
S. K.	X		<i>Evet ama <u>bu ders okutulurken çocuklar dinden uzaklaştırılmamalıdır</u></i>
Ş.T. E.	X		<i>Bu ders okutulmazsa yaşadığı çağdan habersiz, bilimsellikten uzak bir eğitim sürecinden çıkacak öğrenciler demektir</i>
Ş. N. A.	X		<i>Geçmişten günümüze kadar gelmiş olayları açıklamada tek başına yeterli değildir. Bu yüzden evrim ile birlikte yaratılış konuları da dersin içeriğinde yer almalıdır</i>
Y. T.		X	<i>Evrime dersi okutulan ders kitaplarında zamanla yaratılış karşıtı bir bilgi birikimi oluşturduğu için evrim dersinin okutulmaması taraftarıyım</i>
Y. A.	X		<i>Evrime dersi okutulmadır ancak yaratılış görüşü eklenmelidir</i>
Z. Y. A.	X		<i>Evet ama yaratılış görüşü ile birlikte verilmelidir</i>
Z. A.	X		<i>Okutulmalı ancak ispatlanmış olaylar gösterilmeli</i>

2. "Hem evrime, hem de yaratılışa inanıyorum" denilebilir mi?

Hasan AKAN

Öğrenci Bilgisi	Evet	Hayır	Kararsızım	Düşünceler
A. K.		X		<i>Bence hem evrime hem de yaratılışa inanıyorum denilemez. Çünkü evrim bir yaratıcının olmadığını her şeyin bir tesadüfler bütünü olduğunu savunurken yaratılış görüşünde her şeyin bir yaratıcı tarafından yaratıldığı ve her şeyin onun elinde olduğunu savunur.</i>
A. A.			X	<i>Kararsızım.Evrinden ne kastedildiği önemlidir, bir canlıdan bir başka canlının tesadüfen meydana geldiği ifade ediliyorsa, buna inanmıyorum. Yaratılış söz konusu ise sakınca bulmuyorum.</i>
A. Y.			X	<i>Tamamen ateist ideolojiye bağlı bir evrime inanmıyorum ama yaratıcıya da yer verilirse kabul ederim</i>
D. Y.		X		<i>Hayır: Çünkü iki görüşte birbirinden çok farklıdır. Evrim teorilerinin ortak görüşü değişimlerin tesadüflerin sonucu meydana gelmesi, Yaratılışçı yaklaşımda varlıkların ortaya çıkması Allah'ın ilim ve iradesi altında şuurlu ve planlı olarak belirli bir hedefe yöneltilmiş şekilde cereyan eder</i>
E. A.			X	<i>Gerçek Bilim ve din birlikte objektif verilirse daha tatmin edici olabilir</i>
E. A.		X		<i>Evrimeci görüşte tesadüf ve doğaperestlik vardır</i>
E. S.		X		<i>Yaratılışa inanan biri evrime inanmaz.</i>
E. Y.		X		<i>Hayır çünkü iki görüşte birbirinden çok farklı</i>
E. B.		X		<i>Hayır denilemez çünkü evrime göre bütün varlıklar her an değişme potansiyeline sahiptir dine göre ise böyle bir şey söz konusu değildir dine göre her şey belli bir zamanda ve belli bir kurala göre gerçekleşir bu yüzden din ve evrim bu hususta birbiriyle çelişeceğinden hem evrimi hem de dini aynı anda savunmak doğru olmayacaktır</i>
E. F.		X		<i>Hem evrime hem de yaratılışa inanmak anlamsız kaçır. Evrenin muhteşem bir düzen içinde işleyişini tesadüflere bağlamak anlamsızdır</i>
E. A.			X	<i>Bilimin objektifliğine inanmıyorum</i>
H. Ş.		X		<i>Evrime ve yaratılışın pek ortak yönü olmadığı için</i>
İ. N. D.		X		<i>Evolüsyon manasında kullanılan evrimde, bir yaratıcı devreden çıkarılır. Böyle bir iddianın hiçbir bilimsel değeri yoktur</i>
L. Ş. S.				<i>Ben Yaratılışa inanıyorum çünkü Allah'ın sonsuz ilim, irade ve kudretiyle teşekkül eden olaylar vardır</i>
M. M. K.		X		<i>Bilgilerin Kur'an'ın bildirdikleriyle çatışmaması gerekir</i>
M. D.		X		<i>Yaratıcı devreden çıkarılırsa hem evrime hem yaratılışa inanıyorum denemez.</i>
M. A.		X		<i>Varoluş, mutlak manada yaratılış olarak başlamıştır.</i>
M. N. D.		X		<i>Allah'ın sonsuz ilim, irade ve kudretine inanırım</i>
M. K.				<i>Hem evrime hemde yaratılışa inanıyorum demek pekte mantığa uygun değildir</i>

Hasan AKAN

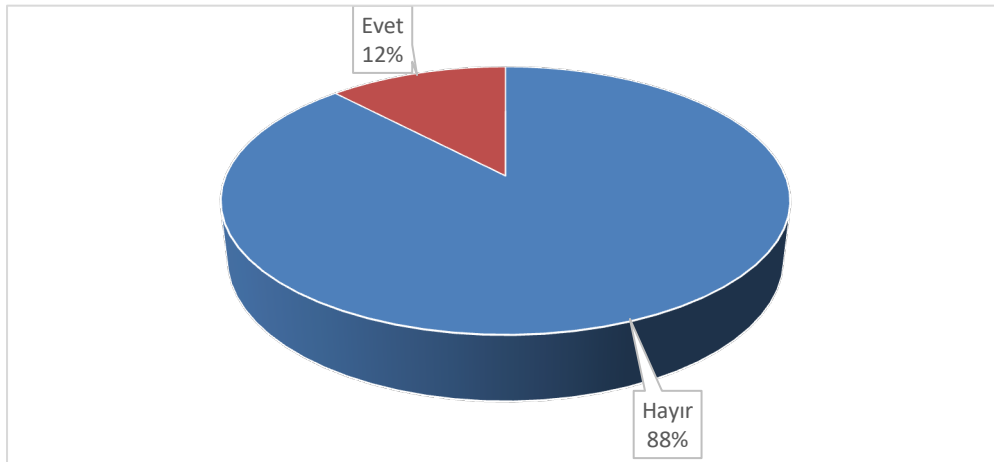
N. A.		X		<i>Değişikliğe inanıyorum ama bütün bu değişiklikler, farklılaşma ve başkalaşımalar Allah'ın eseridir.</i>
N. A.		X		<i>Değişiklikler Allah'ın sonsuz ilim, irade ve kudretiyle olmaktadır. Zaten bunun, akıl ve mantık çerçevesinde başka türlü izahı da mümkün değildir</i>
N. Y		X		<i>Tesadüflere ve evrime inanmıyorum</i>
R. A.		X		<i>Evrime konusunda ilahi bir iradeye yer verilmediği için inanmıyorum</i>
R. T.			X	<i>Tartışmaların tamamen ortadan kalkacağını beklemek çok büyük iyimserlik olur. Esas olan farklı görüş ve düşüncelere saygılı olmak ve onlara karşı tolerans göstermektir.</i>
S. Ç.				<i>Tabiki olmaz. Hem evrime hem yaratılışa inanılmaz. İslam böyle düşünmez.</i>
S. S.		X		<i>Evrime kabul etmiyorum.. İnanmak ise, tamamen ayrı konudur.</i>
S. E.		X		<i>Allah'ın bildirdiklerine inanırım.</i>
S. N. T.	X			<i>Evrime bilimsel bir teori olarak ele alınıp değerlendirilebilir</i>
S. N. A.		X		<i>Aynı anda inanamayız. Çünkü ikisi de farklı görüşleri savunmaktadır ve birbirinden farklıdır. Bana göre varlıkların ortaya çıkması tesadüf değil tamamıyla Allah'ın ilim ve iradesi altında, şuurlu ve plânlı olarak belirli bir hedefe yöneltilmiş şekilde ortaya çıkmıştır.</i>
S. A.				<i>Bütün canlı varlıklar her an değişim içerisinde. Bu ve benzeri bütün değişim ve başkalaşımalar "evrim" olarak ifade ediliyor. Bu manadaki bütün değişim ve başkalaşımalar teori değil birer kanundur. Bütün bu değişiklikler Allah'ın sonsuz ilim, irade ve kudretiyle olmaktadır</i>
S. Y.				
S. K.		X		<i>Evrime Kur'an'a ters düşer. Kur'an İnsanların Hz. Âdem'den geldiğini yani tesadüfen değil çamurdan yaratıldığını söyler.</i>
Ş.T. E.	X			<i>Hem evrime hem de yaratılışa inanıyorum"denilebilir. Çünkü evrim sadece teorilerle ispatlanamaz.</i>
Ş. N. A.		X		<i>Allah'ın ve Peygamberinin söylediği ve bildirdiği muhakkak hakdır ve doğrudur.</i>
Y. T.				<i>Varoluş, yaratılış olarak başlamış</i>
Y. A.	X			<i>Biz yarattıklarımızı sürekli bir değişime tabi tuttuk, ta ki onlar yepyeni suretlere bürününceye kadar" şeklinde bir ayet ile karşılaşmış olsaydık, Kur'an'da doğrudan evrim teorisini destekleyen ve inkar edilmesi mümkün olmayan bir ayetle karşılaşmış olurduk fakat Kur'an'da böyle bir ayet bulunmamaktadır</i>
Z. Y. A.	X			<i>Hem evrim hem yaratılışa inanıyorum denebilir çünkü bilimin henüz ispatlayamadığı veya bilmediği şeylerde vardır</i>
Z. A.		X		<i>Evrime Teorileri'nin de insanın evveliyatını maymun veya daha başağı yapı bir hayvana bağlamaları, Bu nedenle hem evrim hem de yaratılış görüşüne ikisine birlikte inanamayız.</i>

Hasan AKAN

SONUÇLAR

Bu çalışma, Harran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Fen Bilgisi son sınıf öğrencilerinin Evrim ve Yaratılış görüşlerine dair görüşlerinin belirlenmesi amacıyla yapılmıştır. Son sınıf öğrencilerinden 38 kişi ankete katılmıştır. Öğrencilerin büyük çoğunluğu Evrim dersinin okutulması gerektiğine dair görüşler beyan etmiştir.

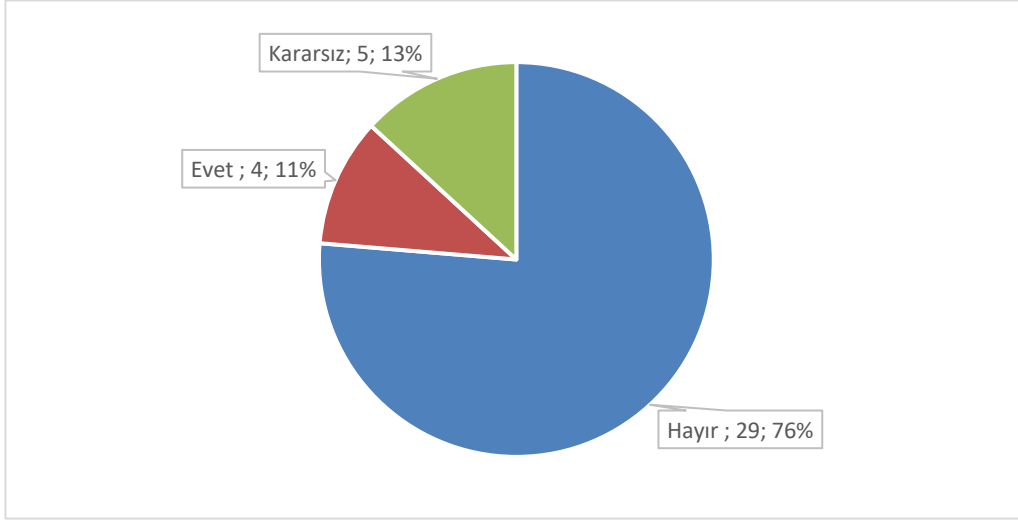
Yapılan çalışmada öğrencilerin %97'si Evrim dersinin okutulması gerektiği, %3'ü de okutulmaması gerektiği konusunda görüş bildirdikleri tespit edilmiştir (Şekil 1). Evrim'in neden okutulması gerektiği hususunda verilen cevaplar arasında; var oluşu merak etme, zaman içinde meydana gelen değişimleri anlama, insanın diğer canlılar arasındaki yerini anlayabilme ve gelişim biyolojisini kavrama gibi cevaplara yer verilmiştir. Evrim'in tek taraflı okutulmasının sakıncalı ve ideolojik olduğu, yaratılış görüşüyle birlikte okutulması gerektiği vurgulanmıştır.

Şekil 1. Evrim dersinin okutulup-okutulmaması gerektiği sorusuna verilen cevaplar

“Hem evrime, hem de yaratılışa inanıyorum” denilebilir mi sorusuna ise 29 kişi “Hayır”, 5 kişi kararsız ve 4 kişi de “Evet” cevaplarını vermişlerdir (Şekil 2). “Hayır” cevabını verenlerin sebepleri arasında; “evrim görüşünde bir yaratıcının olmadığını her şeyin bir tesadüfler bütünü olduğunu savunması”, “Evrime teorilerinde insanın evveliyatını maymun veya daha başağı yapıları bir hayvana bağlamaları”, “Yaratılışçı yaklaşımda ise varlıkların Allah'ın ilim ve iradesi altında şuurulu ve planlı olarak yaratılması” gibi görüşlere yer verildiği görülmüştür.

Hasan AKAN

Şekil 2. Hem evrime, hem de yaratılışa inanıyorum sorusuna verilen cevaplar.

Bu çalışmadan da anlaşıldığı gibi; Evrim teorisinin bilim dünyasındaki güçlü pozisyonuna rağmen bugün toplumda yeterince kabul görmediği de açıktır (Dagher ve Boujoudae, 2005). Ateist bir bakış açısıyla canlıların çeşitliliğini açıklamaya çalışan evrim teorisi, taraftarlarınca başta basın-yayın organları ve belgeseller olmak üzere çeşitli yollarla bilimsel bir gerçekmiş gibi sürekli olarak insanların dikkatine arz edilmekte, böylece pek çok kimse bu teorisinin bilimsel bir gerçek olduğu zannına kapılmaktadır (Güllüce, 2017).

Yapılan araştırmalarda, öğretmen ve öğrencilerin evrim teorisi hakkında birçok kavram kargaşasına sahip olduklarını da ortaya koymaktadır (Tatlı, 2008). Bu yüzden Evrim ve yaratılış konusunun birlikte okutulması gerektiği kanaati hâsıl olmuştur. Nitekim Albert Einstein de “din ve bilimin” birlikteliğinden söz etmiştir. Ülkemizin en ünlü Psikiyatristlerinden Prof. Dr. Nevzat Tarhan ise “Bilim ve Din bir sentez halinde öğretilmeli, ikisi bir bütündür. Bilimde tek başına sebep-sonuç ilişkisinin ele alınması, kâinatı ve insanı anlamak için yeterli olmayıp, bütüncül düşünceye ihtiyaç vardır. Bu da metafizik düşünceyle mümkündür. Felsefenin hikmetle, bilimin de metafizikle bağı yeniden tesis edilince insan hayatı yeniden anlam kazanacaktır. Eğitim düzen ve anlayışımızı gözden geçirerek kendi kültür paradigmalarımızı diriltme ihtiyacı artık her zamankinden fazladır. Yapılması gereken ilimden irfana giden yolun açılması; öğrenilenlerin fazilete dönüşmesidir (Tatlı, 2008).

Hasan AKAN

KAYNAKLAR

- Akan H (2018). Bitkiler Âlemine Yaratılış Penceresinden Bakış. Biyolojinin ve Kimyanın Dilinden Yaratılış. Hilal Ofset Matbaası, Isparta.
- Allahverdi, H. (2019) Evrim Hipotezinin Teoriye Benzeyen Yönleri, Bilimin Işığında Evrim Görüşünün Sorgulanması ve Yaratılış, Atatürk Üniversitesi Yayınları. Erzurum, 19-22.
- Allahverdi, H., Öztürk, M., Seyhan, A. E., Bulgen, M., 2019, Biyoloji Açısından Evrim Nedir Ne Değildir?, Fecr Yayınları, Ankara, 11-46.
- Alıcı, M. (2018). İlahi Dinlerde Yaratılış-Evrim Tartışmaları. Akra Kültür Sanat ve Edebiyat Dergisi, 6(14), 59-89.
- Apaydın, Z., & Sürmeli, H. (2009). Üniversite öğrencilerinin evrim teorisine yönelik tutumları. İlköğretim Online, 8(3), 820-842.
- Ateş, S. (1972). Kur'an'a göre evrim teorisi. Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, 20(1), 127-145.
- Avan, O., & Kayıklık, H. (2022). Dindarlık ile Evrim Teorisini Kabul Etme Arasındaki İlişki: Nicel Bir Araştırma. Türk Din Psikolojisi Dergisi, (6), 77-99.
- Bayraktar, M. (1987). İslam'da Evrimci Yaratılış Teorisi. *İstanbul: İnsan Yayınları*.
- Çakıroğlu, J., Öztekin, C., & Metin, D. (2013). Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Sözde Bilim Doğası ve Evrim Teorisine Yönelik Algıları Üzerine Bir Çalışma.
- Çağlayan, H. (2020). Müslüman Kültürü Açısından Yaratılış ve Evrim Konularına Bir Bakış. İhya Uluslararası İslam Araştırmaları Dergisi, 6(2), 480-507.
- Dagher, Z. R., ve BouJaoude, S. (2005). Students' perceptions of the nature of evolutionary theory. Science Education, 89(3), 378-391.
- Duralı T. (1992). Biyoloji Felsefesi. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Futuyma, D. J. (2008). Evrim (Çev. Ed. A. Kence ve N. Bozcuk). Ankara: Palme Yayınevi.
- İnan, S. (2018). Türkiye'deki biyoloji öğretmen adaylarının evrim konusundaki bilgileri, evrim teorisini kabul etme düzeyleri, evrim öğretimine yönelik tutum ve öz yeterlik düzeylerinin betimsel karşılaştırmalı analizi. Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Kence, A. (1994). Biyoloji eğitiminde evrim ve yaratılışçılık. Türkiye Bilimler Akademisi Bilimsel Toplantı Serileri, 2, 43-47.
- Kozalak, G., & Ateş, A. (2014). Üniversite fen bilimleri birinci sınıf öğrencilerinin evrim teorisini kabul düzeyleri. Asya Öğretim Dergisi, 2(1), 135-148.
- Okcu, A. (2008). Kur'an Ve Evrim Açısından Canlıların Oluşumu. EKEV Akademi Dergisi, (56), 151-178.
- Özbuğutu, E. (2018). Fen bilgisi öğretmen adaylarının evrim kavramına ilişkin metaforik

Hasan AKAN

- algıları. *Academia Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 28-43.
- Özdemir, O. (2008). Biyoloji Öğretmen Adaylarının Evrim Teorisini Benimseme ve Anlama Güçlüklerinin İncelenmesi. *Çağdaş Eğitim Dergisi*, 33, (354): 19-27.
- Özdemir, A. (2020). Kur'an ve Bazı İslam Âlimleri Açısından Yaratılış ve Evrimci Görüş. *Bitlis İslamiyat Dergisi*, 2(1), 61-76.
- Özdeş, S., Sezek, F., & Özdeş, T. (2020). Türkiye'de Fen Bilgisi Ve Biyoloji Öğretmen Adaylarına Yönelik Yapılmış Evrim Eğitimi Araştırmalarının Tematik Analizi. *Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi*, 14(1), 133-164.
- Özyeral-Bakanay, Ç. D. (2008). "Biyoloji Öğretmen Adaylarının Evrim Teorisine Yaklaşımları ve Bilimin Dogasına Bakış Açıları."Yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Sönmez, S. (2010). Türk Eğitim Sisteminde Evrim. Hacettepe Üniversitesi Ortaöğretim Fen ve Matematik Alanları Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi
- Sönmez, S., Gümüş, İ., & Kurt, M. (2012). Türk eğitim sisteminde evrim. *Ekev Akademi Dergisi*, 16(51), 229-246.
- Tatlı, A., (2008). Evrim ve Yaratılış. Nesil Yayınları.
- Tatlı A (2022). İnsanlık Tarihi Boyunca Biyoloji Felsefesi. ikinci baskı. Isparta.
- Tatlı, A (2018). Türkiye'de evrim ve yaratılış düşüncelerinin tarihi seyri. *II. Uluslararası Bilimler Işığında Yaratılış Kongresi*, 8-9 Kasım/2018, Erzurum.
- Yakıt, İ. (1998). Kur'an'da insanın yaratılışı ve evrimi. *Süleyman Demirel Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, V, 1-16.
- Yüce, Z., & Önel, A. (2015). Fen Öğretmen Adaylarının Bilimin Doğasını Anlamaları Ve Evrim Teorisini Kabul Düzeylerinin Belirlenmesi. *Electronic Turkish Studies*, 10(15).